

Kokkuvõtte teemal: Mesilasemade uuendamine.

Aeg ja koht: Karksi-Nuia Aianduse ja Mesinduse Seltsi korraldatud mesinike õppepäev Polli-Järve talu mesilas, Karksi vallas, Viljandimaal, 29.juunil 2013

Lektor: Antu Rohtla, Lektorileping PR-9-1.4-69

Juhend mesilasemade kasvatamiseks Karl Jenteri meetodil.

1. Paiguta kõik kärjekannu põhjad oma kohale.
2. Eemalda raamilt emaeraldusvõre ja paiguta raam üheks ööpäevaks tarru, kust kavatsetakse saada emade kasvatamiseks materjali.
3. Eemalda raam pesast, pane raami emaeraldusvõre kohale ja eemalda emaeraldusvõres olev ümmargune kate,
4. Otsi perest ema üles, püüa ta kinni kas emapüüdmise piibuga või emapüüdmise puuriga. Paiguta ema läbi emaeraldusvõre ava Jenteri raamile. Sule ava kattega.
5. Aseta Jenteri raam tarru selliselt, et emaeraldusvõre ei asetseks vastu naaberraami. Selleks asetage raami emaeraldusvõre poolsele küljele 2 (kaks) raamivaheliistu. Vastasel juhul ei pääse ammesilased ema hooldama ja ettevõtmine võib luhtuda. Soovitatav on paigutada Jenteri raam selle raami kõrvale, kust püüti kinni ema.
6. Neljandal päeval peale ema asetamist Jenteri raamile, kontrolli, kas ema on juba munenud. Kui ema alustas kohe munemist, peavad kärjekannude põhjas olema 10-12 tunnised vaglad. Kui vaklu ei ole ja on munad, tuleb raami kontrollida järgmisel päeval uuesti.
7. Kui raamil on sobivad 1-1,5 ööpäevased vaglad, tuleb ette valmistada ammpere. Selleks on 2 moodust:
 - a) ammpereena võib kasutada sedasama peret, kus asus Jenteri raam.
 - b) Tuleb ette valmistada spetsiaalne ammpere.
 - a) variandi korral, võetakse kasvatusperest, kus oli Jenteri raam, 2 raami kaanetatud haudmega ja pannakse uude tarru või lamavtaru taskuossa, sinna lisatakse üks söödaraam ja üka ülesehitatud kärjega raam. Kõik need toimetused tuleb ära teha ilusa ilma korral kella 13-15 vahel. Muul ajal võib juhtuda, et mesilaste tagasilend vanasse kohta on sedavõrd suur, et uude iduperesse ei jää ema, ega hauet hooldavaid mesilasi.
8. Pere, kus asus Jenteri raam tuleb väga hoolikalt läbi vaadata, leidmaks aseemakuppe, mida mesilased mõnikord ehitavad, kui ema on puuris. Aseemakupud tuleb hävitada.
9. Ulga abil võetakse Jenteri raamilt kannupõhjad, hinnatakse need, lähtuvalt sellest, kas vagla all on rohkesti toitapiima. Edukaks emadekasvatuseks tuleb valida rohke toitapiimaga vaglad.
10. Kärjepõhjad paigutatakse kupualgmetesse ja need omakorda kasvatusraamile. Ühele kasvatusraamile, või ühte peresse võib kasvama panna 30-35 vakla. Halbade ilmade korral tuleb kasvatusperet (ammperet sööta lahja suhkruisurupiga 1:1 0,5 liitrit korraga)
11. 2 päeva pärast tuleb kasvatusraami kontrollida! Vastuvõetud vaklade kupualgmed on ehitatud pikaks. Mittevastuvõetud aga kas ümbritsetud vastehitatud kärjega või on nende ava osaliselt vahaga suletud. Kontrollimine on vajalik sellepärast, et halva vaklade vastuvõtu korral saame samasse peresse paigutada uue kasvatusraami. Kui vastuvõtt oli halb

(10-12 vakla) . Tuleb pere veelkord väga hoolikalt läbi vaadata, veendumaks, et seal ei ole aseemakuppe. Üheks peamiseks ebaõnnestumise põhjuseks ongi mõni pesas olev ja märkamata jäänud emakupp.

12. Kogu emadekasvatuse perioodi jooksul peab tegema märkmeid, sest eksimine emadekasvatamisel kasvõi ühe päevaga võib kaasa tuua täieliku ebaõnnestumise!

13. Emakupud kaanetatakse kinni 9-ndal päeval, arvates päevast, mil ema munes muna. Seega 3 päeva muna+ 1,5-2 päeva vagel+ 4 päeva avatud emakupp. Kui arvestust pidada munemise päevast tuleb 10-ndal päeval ammpere läbi vaadata ja hinnata kaanetatud emakuppe silma järgi. Kõverad ja väga väikesed kupud tuleb eemaldada. Samuti tuleb pesa veelkord hoolikalt läbi vaadata, sest kusagil võib veel olla mõni aseemakupp, kust väljunud ema võib kogu emadekasvatuse voo ru hävitada. **NB! Kaanetatud emakuppudega tuleb ümber käia ettevaatlikult! Neid ei tohi loksutada, ümber pöörata, ega põrutada. Äsja kaanetatud emakupp on väga õrn!**

14. Ema areng kestab 16 päeva. Arvates munemisest 14-15 päeval tuleb emakupud puuristada, sest eksimine kasvõi poole ööpäevaga munemise alguse määramisel, võib tähendada seda, et esimesena kupust väljunud ema hävitab kõik teised oma konkurendid.

15. Ema puurid tuleb söödastada ja vältida töomesilaste sattumist puuri enne emade koorumist. Vastasel juhul söövad töomesilased ära emale mõeldud sööda ja ema jääb nälga. Viljastamata emale tähendab ka väga lühikest aega söömata olek kvaliteedi langust ja hilisemat halvemat produktiivsust

16. Puuride söödastamiseks kasutatakse APIFONDA't (on müügil hästivarustatud mesinduskauplustes) või valmistatakse sööt ise meest ja tuhksuhkrust. Orienteeruv vahekord: 1 osa mett ja 7 osa suhkrut. Valmissegatud sööt on õige koostisega, kui sellest veeretatud ümmargune kuulike ei vaju lamedaks toatemperatuuril ühe tunni jooksul.

17. Paarumispered moodustatakse kas haudmega või haudmeta. Kirjeldame siinkohal haudmega paarumisperede moodustamist. Selleks võetakse tugevast mesilasperest päeval , kella 13-15 vahel 1-2 raami hauet koos noorte mesilastega ja paigutatakse eraldi tarru. Haudmele lisatakse veel 2 kattedärge vähese (umbes 0,5-1,0 kg). Söödaga . Haudmeraamide vahele paigutatakse noor ema koos puuriga ja taru suletakse kuni järgmise hommikuni, et vältida haudmeraamidelt olevate mesilaste tagasilendu vcanasse kohta. **(Ema ei ole vaja puuristada, kui paarumisperede moodustamiseks kasutatakse sama pere mesilasi, kus emasid kasvatati . Siinjuures peitub aga oht selles, et kasvatusperes on vanemad mesilased, kes lendavad vanasse kohta tagasi ja paarumispere võib jääda ilma mesilasteta).** Tagasilennu vältimiseks tuleb sellisel juhul paarumispered moodustada kärjekandekasti, paigutada kastid vähemalt 1-2 ööpäevaks pimedasse ja jahedasse ruumi, anda neile pisut (u. 0,5 liitrit suhkrusiirupit , mis on valmistatud vahekorras 1:1). Kahe ööpäeva möödumisel tõstetakse kastid pimedast ja jahedast välja ja paigutatakse võimalusel põhiperedest (tugeva lendlusega peredest) vähemalt 50 meetri kaugusele, soovitatavalt lennuavaga teise suunda. **NB!** Kastid paarumapandud emadega on soovitatav välja tuua ja paigutada oma kohtadele õhtul võimalikult hilja.

Kui paarumispered olid moodustatud teistest peredest võetud mesilastega ja emad sinna pandud puuridega, tuleb järgmisel püäeval peale kastide väljatoomist emad puurist vabastada.

18. Paarumisperesid tuleb kontrollida 10 päeva peale emade puurist vabastamist (teisi 10 päeva peale paarumisperede väljatoomist). **Varem ei ole soovitatav paarumisperesid kontrollida, sest me võime segada ema paarumislennule minekut või sealt naasmist, mistõttu ema võib lihtsalt kaduma minna. Ka võib noor, äsja paarunud ja veel**

munemist mittealustanud ema läbivaatuse ajal raamilt lihtsalt lendu tõusta ja ära lennata.

19. Kui 10 päeva pärast kärjekannudes ei ole mune, ei maksa veel meelt heita, sest mõnikord võib ema paarumine ja munemahakkamine võtta aega rohkem. Ehk on nädala pärast rohkem õnne.